3 1761 07379494 3

Manes, Josef
Mesice

ND
534
.5
M3A74
1900
c.1
ROBA

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by

Mrs. Bela Havlik

JOSEF MÁNES

MĚSÍCE

PRAHA
J. OTTO

Veškerá práva vyhrazena.

Reprodukci a tisk provedla Čes. graf.
akciová společnost „UNIE“ v Praze.

Roční počasí, měsíce, odvěčně se opakující koloběh přírody a práce lidského života v jistém období zaměstnávají tvůrčí síly Mánesovy neustále. Zdá se mu, že by měl přinést nejkrásnější oběti své bohyni, kterou každým dechem uctíval, kterou objímal láskou jako vzplanulý milenec, jejíž každý pohyb a krůček, každé zablesknutí oka, každý letmý úsměv zvroucňoval mu mysl a zapaloval srdce. Co jiní na jazyku nosili, Mánesovi plnilo duši až na okraj. Příroda ve svém nenuceném chodu, v živelném projevu. Co na zemi, na roli a v lukách, v lese a skalách, ve vzduchu a vodách: vše mu srůstalo v jedno ústrojenství; živé i neživé v hotovém pantheismu a panpsychismu přímo zbožňoval. Byl nadán zvláštní schopností: viděti to vše krásné. Proto byl schopen prastaré typy měsícových symbolů a alegorií v kalendariu „Orloje" vtěliti v obrazy půvabné lapidárnosti, v nichž výkony opakující se práce roční vystupují na výšiny monumentality.

Ve svém srdci staví si pak J. Mánes dva oltáře zvláštní: jeden ženě a druhý dítěti. Před nimi poklekával umělec i člověk. Všechnu svoji idealisační sílu výtvarnou jim věnoval, proniklou a zmocněnou ušlechtilým a dvorným erotismem. V jeho malířských představách bylo děcko člověkem v nedotčené a ničím ještě neporušené přírodní naivnosti. Vtělená rozkoš Mánesova. Ideální pokolení lidské. Proto mohou jeho děti s hravou vážností žít, práce konat, cítit, radovati se jako každý velký člověk, jenom že v křišťálové naivnosti a prostoduchosti. Výplň života lidského

projevuje se jimi ve svém čistotném jádru. Sami, zidealisovaní lidé, žijí ideálný život, co pro Mánesa znamená idylický život za slunného dne bez bouří.

Počátkem let šedesátých, když se v jeho fantasii rodily medailony „Orloje", byla obrazotvornost Mánesova tak silná a vzrušená, že vydala několik výhonků z téhož kmene a improvisovaná výzdoba lupenů dřevěného vějíře, tuto reprodukovaná, vedle mnohých náčrtů a vedle akvarelů „Počasí" je jedním z drobných květů na nich. „Celý Mánes" jako vždycky a v každém díle. Duchem, látkou, formou. Hříčka z dvornosti, náklonnosti nebo přátelství, vyspělá v úplný výkon umělecký. Děti representanti Měsíců. Co v „Orloji" zpíval Mánes v plnozvukých písních, to zde pronáší jako jednoveršové aforismy s jemným úsměvem na rtech. Co tam je dějem a konáním českého lidu venkovského, zde je staženo a soustředěno vždy na jedinou pygmejskou postavičku dětskou. Co tam roste do heroického činu a rysu, to zde kvete laškovným lyrismem. Co tam je dramatem práce, na to zde místem stačí jediná posa baculaté postavě drobotiny. Ale Mánes se neopakuje. Pro Leden, Únor, Září, Listopad, Prosinec má jiné motivy na výzdobu dámského vějíře nežli pro desku „Orloje" (lupen s „Květnem" bohužel vzal nějakou nehodou za své), úměrnější a hravější. Nutno při tom si všimnouti, jak i v této příležitostné práci žije liniové umění Mánesovo ve své celosti, v těchto prostých a téměř plasticky plných a výrazných posách, jež takřka nepozorovaně přenáší do malebné měkkosti, každá půvabná a roztomilá, nejedna překvapující životní svou pravdivostí. A také s jakou nenuceností a samozřejmou lehkostí kombinuje Mánes tyto dětičky-měsíce se svým ornamentem v dekorativnou výplň úzké, málo se šířící a na konci zaokrouhlené plošky vějířového listu. Vše sype se z jeho rohu hojnosti, naplněného pozorováním, zásobeného studiem a vonivého láskou i světlou veselostí ještě na samém prahu tragického rozvratu sensitivní, až přecitlivělé duše Mánesovy.

KAREL B. MÁDL.

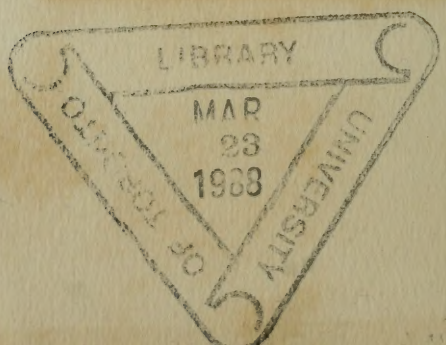
LIBRARY
MAR
23
1968

JOSEF MÁNES

MĚSÍCE

LIBRARY
MAR
23
1968
UNIVERSITY
OF TORONTO

JOSEF MÁNES

LEDEN

LIBRARY
MAR
23
1968
UNIVERSITY
OF TORONTO

JOSEF MÁNES

ÚNOR

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY
MAR
23
1968

JOSEF MANES

BŘEZEN

LIBRARY
MAR
28
1938
UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY
MAR
23
1938
UNIVERSITY
OF TORONTO

JOSEF MÁNES

ČERVEN

MAR
23
1968
UNIVERSITY

JOSEF MÁNES

ČERVENEC

LIBRARY
MAR
23
1968
UNIVERSITY

JOSEF MANES

SRPEN

LIBRARY
MAR
23
1988
UNIVERSITY OF TORONTO

JOSEF MÁNES

ZÁŘÍ

LIBRARY
MAR
23
1968

JOSEF MANES

ŘÍJEN

LIBRARY
MAR
28
1968
UNIVERSITY OF TORONTO

JOSEF MANES

LISTOPAD

LIBRARY
MAR
23
1988
UNIVERSITY OF TORONTO

JOSEF MÁNES

PROSINEC

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY
MAR
23
1988

ND
534
.5
M3A74
1900
c.1
ROBA

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITE
39 12 14 18 07 01